

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:** Standpuntbepaling van de Vlaamse Regering over
- het voorstel van resolutie betreffende de versterking van onze veiligheids- en defensie-industrie, alsook de opnemng ervan in het netwerk van Europese ondernemingen (DOC 3321/001);
 - het voorstel van resolutie betreffende de versterking en de internationale positionering van de Belgische veiligheids- en defensie-industrie (DOC 3290/001);
 - het voorstel van resolutie betreffende het versterken van de interfederale samenwerking rond veiligheid en defensie in de defensie-innovatie en de defensie-industrie (DOC 3682/001)

Samenvatting

De Vlaamse minister van Economie en Innovatie ontving van de commissie voor Landsverdediging van de Kamer van Volksvertegenwoordigers op respectievelijk 7 juli 2023 en 8 februari 2024 een verzoek tot schriftelijk advies over drie voorstellen van resolutie die in voornoemde commissie behandeld worden.

De drie voorstellen van resolutie van respectievelijk de heren Ducarme en Bomblet, de heer Pillen en de heer Beke hebben alle drie betrekking op de thematiek van veiligheids- en defensie-industrie en -innovatie.

In deze mededeling wordt het algemene standpunt van de Vlaamse Regering betreffende thematiek weergegeven en ingegaan op enkele concrete punten in de drie voorstellen. Met name het belang van interfederale samenwerking, en van betrokkenheid van en informatie-uitwisseling met de gewesten, wordt benadrukt.

A. CONTEXT

Op 7 juli 2023 verzocht de voorzitter van de commissie voor Landsverdediging van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de heer Peter Buysrogge, aan de Vlaamse minister van Economie,

Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw om schriftelijk advies over twee voorstellen van resolutie, namelijk:

- het voorstel van resolutie *betreffende de versterking van onze veiligheids- en defensie-industrie, alsook de opnemings ervan in het netwerk van Europese ondernemingen* (DOC 3321/001) van de heren Denis Ducarme en Christophe Bombled (hierna aangeduid als 'voorstel-Ducarme');¹
- het voorstel van resolutie *betreffende de versterking en de internationale positionering van de Belgische veiligheids- en defensie-industrie* (DOC 3290/001) van de heer Jasper Pillen (hierna aangeduid als 'voorstel-Pillen')².

Op 8 februari 2024 volgde vervolgens het verzoek om schriftelijk advies over het voorstel van resolutie *betreffende het versterken van de interfederale samenwerking rond veiligheid en defensie in de defensie-innovatie en de defensie-industrie* (DOC 3682/001) van de heer Wouter Beke (hierna aangeduid als 'voorstel-Beke')³.

Tijdens Paris Air Show, op 19 juni 2023, kondigde FIT (*Flanders Investment & Trade*) bij monde van Vlaams minister-president Jan Jambon het plan aan om de steun aan Vlaamse bedrijven actief in de defensie-industrie op te drijven.⁴ Op 7 juli 2023 beslist de Vlaamse Regering op voordracht van Vlaams minister Jo Brouns haar goedkeuring te hechten aan de samenwerking met het Waalse Gewest en de Belgische Staat omtrent de deelname van België aan de NAVO-initiatieven *Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic* (DIANA) en *NATO Innovation Fund* (NIF).⁵

B. STANDPUNT

Inleiding

In de voorliggende voorstellen van resoluties worden terecht twee elementen aangehaald die van belang zijn voor de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest, namelijk het economische en industriële aspect enerzijds en het aspect van onderzoek, ontwikkeling, innovatie en technologie anderzijds.

In de voorbije jaren zagen verschillende federale, Europese en internationale beleidsinitiatieven en instrumenten het licht die zich richten op deze beide elementen en bijdragen aan een versterking van de industriële en technologische basis inzake defensie en veiligheid. De Vlaamse Regering is zich hiervan bewust en heeft de mogelijke synergiën en opportuniteiten met en voor het beleid van de regio's opgemerkt. De Vlaamse Regering, bij monde van de Minister-President en van de Minister van Economie en Innovatie, heeft dan ook al meermaals de intentie uitgesproken om hierrond een actief beleid uit te werken en te voeren. Daarbij is een correcte informatie-uitwisseling en beleidscoördinatie met het federale beleid noodzakelijk.

Eén van de sterktes van de regio is het nauwe contact met onze stakeholders, zoals bedrijven en kennisinstellingen. Ook de focus op O&O&I en de kennis van het O&O&I-landschap zijn regionale sterktes die belangrijk zijn in het versterken van de defensie- en veiligheidsindustrie. Om die reden besliste de Vlaamse Regering in juli 2023 dan ook om in op de vraag van de federale regering om samen te werken rond en bij te dragen aan het NAVO-innovatiefonds en DIANA (*Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic*). Een protocolakkoord daartoe werd voor Vlaanderen door minister Jo Brouns, voor het Waalse Gewest door minister Borsus en voor de Belgische Staat door de ministers Dermagne, Lahbib en Dedonder ondertekend. Deze samenwerking gaat uit van de vaststelling dat het beleid rond veiligheids- en defensie-innovatie en -industrie deels valt onder de

¹ [De Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers \(dekamer.be\)](https://www.dekamer.be/PLD13cd001/parl/2013_2014/doc/doc3321.htm) (Parlementair Document 55K3321)

² [De Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers \(dekamer.be\)](https://www.dekamer.be/PLD13cd001/parl/2013_2014/doc/doc3290.htm) (Parlementair Document 55K3290)

³ [De Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers \(dekamer.be\)](https://www.dekamer.be/PLD13cd001/parl/2013_2014/doc/doc3682.htm) (Parlementair Document 55K3682)

⁴ [FIT drijft steun op aan Vlaamse bedrijven actief in de defensie-industrie | Flanders Investment & Trade \(flandersinvestmentandtrade.com\)](https://www.flandersinvestmentandtrade.com/)

⁵ [Vlaamse Regering steunt NAVO-initiatieven DIANA en Innovatiefonds | Departement EWI \(ewi-vlaanderen.be\)](https://www.ewi-vlaanderen.be/)

bevoegdheid van de federale regering inzake veiligheid en defensie, en deels onder de gewestelijke bevoegdheid inzake economie, innovatie en onderzoek. Niet enkel het NAVO-innovatiefonds (NIF) en DIANA hebben belangrijke snijpunten met onze bevoegdheden en beleid; dit geldt ook voor andere initiatieven in veiligheid en defensie die de voorbije jaren op verschillende beleidsniveaus genomen zijn. We denken daarbij onder andere aan het Europese Defensiefonds (EDF) en aan de DIRS (*Defence, Industry and Research Strategy*).

Voorstel-Ducarme & voorstel-Pillen

In volgende wordt kort ingegaan in op de individuele voorstellen, met name op de concrete verzoeken. Gezien de grote inhoudelijke en woordelijke overlap tussen beide in titel vermelde voorstellen en gezien ze gekoppeld worden behandeld in de commissie Landsverdediging, wordt de bespreking van beide voorstellen hier samengenomen.

De Vlaamse Regering onderschrijft het belang ervan om in te zetten op Belgische “toptechnologie, knowhow en industrie”, en benadrukt de rol die de gewesten hierin kunnen en moeten spelen. Ook inzake de projecten die gefinancierd worden door het Europese Defensiefonds is een betrokkenheid van en informatie-uitwisseling met de gewesten cruciaal. De “hechte samenwerking tussen de overheden, de industrie en de onderzoekswereld, op basis van het *“Triple Helix”*-model” en “de toegang tot publieke middelen voor innovatie en voor onderzoek en ontwikkeling” zijn bij uitstek het expertise- en competentiegebied van de gewestelijke overheden. Dit geldt ook voor de eventuele samenwerking van Defensie met “het bedrijfsleven en het hoger onderwijs op het gebied van STEM”, zodat wij het belang van de “inachtneming van de respectieve bevoegdheden” benadrukken.

We onderschrijven eveneens het belang van “kmo’s en kleine midcaps” om op te treden als toeleverancier voor grote Europese ondernemingen in veiligheid en defensie, te meer daar Vlaanderen en bij uitbreiding België gekenmerkt worden door het grote aandeel hoogtechnologische kmo’s.

Het opzetten van “ondersteunende structuren” om de samenwerking tussen de federale overheid en de gewesten te bevorderen is ons inziens niet enkel relevant inzake export, maar eveneens en zo meer inzake O&O, innovatie en industrie. Een transparante en vlotte informatiedoorstroming is hierbij essentieel. De Vlaamse Regering pleit er eveneens voor om de gewesten actief te betrekken in de Belgische standpuntinname voor en aanwezige vertegenwoordiging in de vermelde *“Ad Hoc Working Party on defence industry”*.

We noteren in de ingediende resoluties ook verwijzingen naar (het belang van) de DIRS. Op blz. 9 van zowel het voorstel-Pillen als het voorstel-Ducarme wordt als één van zes te nemen acties vermeldt: “de DIRS ten uitvoer leggen en de gewesten erbij betrekken”. De Vlaamse administraties hebben reeds meermaals duidelijk gemaakt dat ze graag voldoende betrokken wensen te worden bij de uitwerking van de DIRS, maar we moeten helaas vaststelling dat dit is tot op heden nog niet is gebeurd. We achten dit een gemiste opportuniteit voor de uitwerking van deze strategie. Nochtans is in de initiële DIRS-documentatie opgenomen dat “de uitwerking en realisatie van een volwaardige DIRS met een specifiek flankerend beleid [...] dan ook een optimale wisselwerking en samenwerking tussen de verschillende overheden [vergt]”. Verder dienen o.i. de gewesten ook betrokken te worden bij de aangekondigde Industriële Defensieraad.

We missen in de verzoeken, gelet op het belang van een goede interfederale samenwerking, een voorstel voor de oprichting van een interfederaal overlegplatform (zie ook eerdere opmerking betreffende “ondersteunende structuren”). Een dergelijk platform laat toe om aan beleidscoördinatie en afstemming te doen, alsook informatie-uitwisseling, wat enkel maar positief kan bijdragen tot de geformuleerde objectieven van de ingediende resoluties. De betrokken Vlaamse administraties zijn bereid hier actief aan mee te werken.

Voorstel-Beke

We gaan kort in op de concrete verzoeken in het in titel vermelde voorstel. De Vlaamse Regering begroet het voorstel en het pleidooi dat naar voren komt in de titel van het voorstel voor een interfederale samenwerking rond veiligheid en defensie inzake innovatie en industrie.

Vlaanderen steunt uitdrukkelijk het eerste verzoek van het voorstel-Beke, i.e. het verzoek om een interfederaal overlegorgaan te installeren rond veiligheids- en defensie-industrie en -innovatie.

Het verzoek om een duidelijke governancestructuur rond DIRS te creëren is ons inziens hieraan gelinkt, zoals reeds eerder aangevoerd.

In lijn met eerder opmerkingen steunen we het idee om “sterker in te zetten op grote Europese en internationale projecten” en “efficiënter gebruik te maken van de opportuniteiten vanuit internationale fondsen en organen zoals EDF en DIANA”, uiteraard met betrokkenheid van de gewesten.

Slotbedenkingen

Algemeen pleit Vlaanderen ervoor om actiever betrokken te worden en samen te werken inzake veiligheids- en defensie-industrie en -innovatie. DIANA en NIF zijn hierbij een goede eerste stap, waarop absoluut verder gebouwd moet worden.

Het belang van actieve samenwerking rond het Europese Defensiefonds (EDF) wordt in de voorstellen van resolutie meermaals aangehaald. EDF is een initiatief dat in Vlaanderen ook nauw opgevolgd wordt. Vlaanderen heeft met soortgelijke Europese projectinitiatieven veel ervaring, bijvoorbeeld via de werking van NCP Flanders. NCP Flanders heeft intussen ook een webpagina en contactpunt specifiek voor EDF opgezet, waarop Vlaamse actoren beroep kunnen doen voor ondersteuning en begeleiding bij EDF-projecten en voor het inwinnen van informatie en advies.

Het is mogelijk ook opportuun om bij grote defensieaankopen de gewesten voldoende te informeren, zodat bekeken kan worden hoe de gewesten kunnen bijdragen en hoe de nodige acties genomen kunnen worden om stakeholders correct en op een efficiënte manier te informeren.

We zijn dan ook van mening dat het belang van intra-Belgische samenwerking en het verzoek aan de federale regering om actief stappen vooruit te zetten in het betrekken van de regio's, nog prominenter naar voren kan of dient te komen in de verschillende voorstellen van resoluties. We achten het belangrijk dat de regio's voldoende betrokken worden zodat er steeds bekeken kan worden hoe, waar en op welke manier ze kunnen bijdragen.

Als conclusie onderstrepen wij het belang van veiligheids- en defensie-industrie en -innovatie in een snel evoluerende wereld en op veranderende geopolitieke Bühne. Vlaanderen wil op het thema inzetten en een actieve bijdrage leveren aan de lopende initiatieven.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Jo BROUNS